

Celem tego projektu jest opracowanie i przygotowanie książki z nową interpretacją Kodeksu Laud. Ten przedhiszpański manuskrypt przetrwał niszczenie rdzennych materiałów religijnych w XVI wieku, kiedy Hiszpanie przybyli na tereny dzisiejszego Meksyku i Ameryki Środkowej. W czasach przedkolonialnych takie księgi były używane przez kapłanów, którzy specjalizowali się w dywinacji i rytuałach związanych z kalendarzem 260-dniowym. W języku Azteków, nahuatl, nazywano je *tonalamatl* czyli "Księgami przeznaczenia". Obecnie zachowało się tylko pięć z tych przedhiszpańskich rękopisów, z których wszystkie znajdują się w zbiorach muzeów i bibliotek w Europie. Kodeks Laud, przechowywany obecnie w Bibliotece Bodlejańskiej w Oksfordzie (Wielka Brytania), jest najmniej opracowanym i tym samym zrozumianym kodeksem tej grupy. Jest to również rękopis zawierający najwięcej rycin związanych ze śmiercią, takich jak czaszki, szkielety, bóstwa śmierci, szczątki ludzkie i ofiary z ludzi. Często uważa się, że sceny te prezentują brutalne rytuały z rozczłonkowaniem ciał i masowym przelewaniem krwi. Pogląd ten rozwinął się w dużej mierze przez wzgląd na kroniki kolonialne, które pisali Hiszpanie opisując kulturę i religię ludów Mezoameryki. Ich treść pomagała uzasadnić program trwającej 300 lat kolonizacji hiszpańskiej, której następstwami są wciąż istniejące wykluczenie rdzennych mieszkańców tego regionu i niedostatek w ich społecznościach. Projekt ten próbuje nadać inną perspektywę scenom przedstawianym w tego typu przykładach dziedzictwa, w szczególności Kodeksowi Laud, w rzeczywistości posiłkując jego rozszyfrowanie wiedzą, pochodzącą z wciąż wykorzystywanego 260-dniowego kalendarza i jego symbolicznych skojarzeń wśród samej rdzennej ludności.

W tym celu wykorzystane zostaną dane empiryczne, zebrane już przez lata badań etnograficznych pośród społeczności Mixe, na południu Meksyku. Ten fascynujący system liczenia czasu, z jego prognostycznymi i medyczno-rytualnymi zaleceniami, jest wciąż użytkowany przez ludność Mixe. Zebrany korpus materiałów stanowi dobrą podstawę do lepszego zrozumienia cykli kalendarzowych, znaków oraz symboli przedstawionych na kartach Kodeksu Laud. Co więcej, w społeczności Mixe silnie zachowały się idee i praktyki związane z przodkami, w tym rytuały oraz uroczystości takie jak Dni Zmarłych, sesje dywinacyjne i różne formy komunikacji między żywymi a zmarłymi. Dane te są bardzo cenne ze względu na obfitość przedstawień związanych ze światem zmarłych na kartach Kodeksu Laud.

Ponadto projekt ten ma na celu dogłębne zrozumienie tego harmonijnego rękopisu poprzez zbadanie materiału, z którego został wykonany i procesów związanych z jego malowaniem (i pisaniem), w tym technik jego wykonania, palety użytych kolorów i szczegółów biograficznych. Te cechy opisowe pomagają zrozumieć, w jaki sposób *tonalamatl* został zaplanowany, opracowany i stworzony w jego układzie i treści graficznej, a także w jaki sposób był on wykorzystywany i interpretowany przez eksperta znającego jego znaki i system kalendarzowy. W tym kontekście, projekt ten wykorzystuje *bottom-up approach* do badania Kodeksu Laud, które jest rzadko spotykane w naszej dyscyplinie.

Planowana nowa książka-komentarz bada znaczenia malowanych-pisanych znaków, nie tylko poprzez czerpanie z danych etnograficznych, ale także poprzez podążanie za innowacyjnymi teoriami, które wyjaśniają, w jaki sposób systemy graficzne skutecznie przekazują informacje. Teorie te przyglądają się różnym strategiom – lub zasadom – które biorą bezpośrednio udział w przekazywaniu wiadomości, takim jak rozmieszczenie znaków w przestrzeni strony czy wykorzystanie różnych wzorów i kolorów do przekazywania wiadomości. Dodatkowym i pomocnym źródłem do lepszego zrozumienia znaczenia znaków w takich kodeksach są również zasady budowania metafor i metonimii, które stanowią także wspólną cechę języków mezoamerykańskich i których wizualne odpowiedniki zostały zidentyfikowane w rdzennych rękopisach. W tym kontekście, zamiast natychmiastowo łączyć sceny upuszczania krwi lub szczątków ludzkich z dosłownym znaczeniem takich przedstawień, należy zwrócić uwagę na metaforyczne (lub ukryte) pojęcia głęboko osadzone w światopoglądzie mezoamerykańskim, które mogły odgrywać istotną rolę w tamtejszej semantyce.

Projekt ten bada zatem inne możliwe znaczenia materiału i treści graficznych Kodeksu Laud, które odnoszą się do świata zmarłych i ich zdolności do komunikowania się z żywymi. Podobnie jak we współczesnych społecznościach tubylczych, w których wiedza o kalendarzu 260-dniowym jest wciąż żywa, a przodkowie są aktywnymi członkami wspólnoty. Ostrzegają oni przed możliwymi niebezpieczeństwami i stanowią adresatów, wraz z bóstwami i innymi boskimi bytami, do których kierowane są prośby o łagodzenie niepokoju, leczenie chorób czy pomoc w osiągnięciu celów. Kodeks Laud mógł być zatem podręcznikiem do rozumienia świata zmarłych, a nawet portalem nadającym znaczenie snom, omenom lub złemu losowi. Pogląd ten dystansuje się od predysponowanych dyskursów o przemocy i rzezi dokonywanych przez społeczeństwa Mezoameryki, odziedziczonych po 500 latach kolonialnego myślenia.